

Célia Mebroukine

Mot kriget och liberala reformer – ukrainska fackföreningar på två frontavsnitt

Mediapart, 21 juni 2023.

Representanter för åtta franska fackföreningar träffade i tisdags (20/6) sina ukrainska kollegor i Paris för att uttala sitt totala och enhälliga stöd till Ukrainas folk mot den ryska invasionen. Men också för att ge uppmärksamhet åt försvagningen av arbetarnas rättigheter i Ukraina.¹

Inriktningen var inte att ta miste på och skriven i stora bokstäver på en banderoll: ”Fackligt stöd till motståndet i Ukraina. För fred, tillbakadragande av de ryska trupperna från Ukraina. Solidaritet med alla flyktingar.” På samma sätt som i kampen mot pensionsreformen är stödet till Ukrainas sak enhälligt bland åtta franska fackliga organisationer.

På kvällen den 20 juni hade den fackliga samordningen åter samlats för att välkomna representanter för ukrainska fackföreningar i Paris.

”Jag vill tacka de franska fackföreningarna för att de kunnat ena sig om att stödja oss”, sade Natalija Levytska, vice ordförande för Konfederationen av fria fackföreningar i Ukraina (KVPU). ”Tack vare ert stöd kunde kvinnor och barn klara av vintern.”

Конфедерація
вільних професіонал
України

KVPU

”När kriget började reagerade vi med att diskutera, samarbeta och samordna våra fackliga kontakter i Ukraina”, säger Cybèle David, nationell sekreterare för *Solidaires*. I juli i fjol lämnade en första konvoj Frankrike med materiel till stöd för dem som är kvar i Ukraina men fått lämna sina hem.

Ett halvår senare, i januari i år, överlämnades tiotals ton materiel och förnödenheter till de ukrainska fackföreningarna vid gränsen till Polen. ”Vi vill få till stånd konkret och materiell solidaritet”, säger Béatrice Lestic, internationell sekreterare i landsorganisationen Cfdt.

Under diskussionerna i Paris framhöll de fyra ukrainska fackliga representanterna de stora ekonomiska svårigheter som deras landsmän drabbats av sedan kriget inleddes. ”En ukrainsk löntagare har redan förlorat 30 procent av sin inkomst sedan krigets början och arbetslösheten

¹ Om fackföreningarna i Ukraina, se LO-rapporten [Facklig solidaritet med Ukraina](#)

är uppe i 26 procent”, sade Vassyl Andrejev, vice ordförande för Federationen av ukrainska fackföreningar (FPU).

FPU (ФПУ)

Federationen av ukrainska
fackföreningar

Upprepade attacker mot arbetarnas rättigheter

Något som sällan framhålls (men som *Mediapart* rapporterat om sedan förra sommaren) har Volodymyr Zelenskyjs regering, efter de konsekvenser den ryska invasionen haft för Ukrainas ekonomi, nyligen ökat attackerna på arbetarnas rättigheter. ”Fackföreningarna i Ukraina får slåss på två frontavsnitt samtidigt: mot den ryska imperialismen och för arbetarnas sociala rättigheter”, sade Pierre Coutaz, sekreterare för internationella och europeiska frågor i landsorganisationen CGT.

Under fjolåret lade Ukrainas regering fram två lagförslag som oroar de fackliga organisationerna. Det första gällde regleringen av arbetsrätten under krig: arbetsgivarna har hädanefter rätt att öka veckoarbetstiden från 40 till 60 timmar, avskeda anställda med bara tio dagars varsel eller temporärt ändra deras arbetsvillkor.

Lagförslaget antogs i mars i fjol utan vare sig debatt eller omröstning i Ukrainas parlament. Något som underlättades av att krigslagarna, i kraft sedan den ryska invasionen, förbjuder strejker eller demonstrationer.

Det andra lagförslaget, som Ukrainas president ratificerade i augusti i fjol, innebär en långtgående upplösning av lagen om arbetsrätt med strukturella förändringar, som inte inskränker sig till vad som gäller under krig. Hädanefter kan arbetsgivarna i företag med färre än 250 anställda (vilket inkluderar 70 procent av den aktiva befolkningen) direkt förhandla med de anställda om villkoren för anställningskontrakten. Från arbetstid till löner till villkor och ersättning vid avskedanden är allt nu öppet för uppgörelser mellan parterna. Allt utan hänsyn till vad arbetslagstiftning säger eller rådande kollektivavtal.

Förena försvarsinsats och försvar av rättigheter

”Vi är oroliga för att vissa politiker tänker reducera arbetarnas rättigheter och fackföreningarnas rättigheter och bana väg för ytterligare liberaliseringar”, sade Mychailo Volynets, ord-

förande för KVPU under mötet i Paris. ”Vi hoppas att de lagarna ska glömmas bort när kriget vunnits”, tillade Vassyl Andrejev från FPU.

Balansgången är svår för de ukrainska fackföreningarna: hur fortsätta att försvara arbetarnas rättigheter när landet befinner sig i krig? ”Ukrainas folk står enat bakom ett mål: seger”, sade Vassyl Andrejev. ”Visst har vi förlorat många av våra rättigheter som fackföreningar och fackligt aktiva, men det beror på att huvudprioriteringen blivit en annan.”

De ukrainska fortsättningarna fortsätter ändå att vara på sin vakt. ”Vi analyserar varje ny lagtext för att varna företagen men också för att varsko fackföreningar i utlandet om att våra rättigheter är i fara”, sade Mychailo Volynets från KVPU. ”Om vi inte gör det nu kommer det att bli svårt efter kriget. Vårt mål är att det ska vara europeiska regler som gäller beträffande fackliga och mänskliga rättigheter.”

Även från fransk sida håller man ögonen på vad som sker i Ukraina, ”inte minst när det gäller arbetsrätten”. ”Stödet från franska fackföreningar inskränker sig inte till att organisera humanitära insatser, morgondagens Ukraina måste bli ett demokratiskt föregångsland socialt och fackligt”, hette det i den kommunicé som antogs vid mötet i Paris.

Representanterna för de franska fackföreningarna upprepade att ”fackföreningarna är en avgörande länk i demokratin” och att ”konkret internationellt samarbete är nödvändigt”. Den totala uppslutningen från franska fackföreningar kontrasterar mot den franska vänsterns svårigheter att nå enighet rörande den ryska invasionen i Ukraina. Kan den fackliga enheten bli något efterföljansvärt för den politiska vänstern i Frankrike?²

En fråga som är lite besvärande för de franska fackliga aktivisterna. De vill inte kommentera orsakerna till att vänstern inte lyckats enas. Men Pierre Coutaz från CGT vill ändå påpeka något han betecknar som en självklarhet: ”För oss finns det en självklarhet: vi har en angripare och en angripen. Och då går det inte att köpslå om vem man ska stödja.”

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

I Spanien är inte det fackliga stödet till Ukraina lika stort som i Frankrike. Se [Spanien - En ”pacifism” som gagnar Putin](#)

Union to Union³: [Fackligt stöd skapar hopp i krigets Ukraina](#)

Rohini Hensman: [Socialistisk internationalism och kriget i Ukraina](#) (juli 2022)

Ashley och Alona Liasheva: [Den ukrainska vänstern står inför en dubbel utmaning](#)

Hanna Perechoda: [Ukrainas arbetare kämpar även mot ett inre hot – de behöver stöd](#) (maj 2023)

[Ett feministiskt manifest: Rätten att göra motstånd](#) (juli 2022)

[Sotsialnyi Ruch: Återblick på Ukraina 2022](#) (januari 2023)

² Den franska politiska vänstern är splittrad när det gäller synen på kriget. Se [En vänster som inget lärt – den franska vänstern och Ukraina](#) (december 2022)

³ Union to Union är LO, TCO och Sacos gemensamma organisation för fackligt utvecklingssamarbete